

Oplæg til FDK's årsmøde

den 11. september 2023

ved Katrine Søbo Stie Andreasen,
chefkonsulent i Viborg Stift og daglig leder af GiasCentret

GIAS CENTER

V/AARHUS OG VIBORG STIFTER

EN DEL AF FOLKEKIRKEN

Brugsret

- Cirkulære af 5. august 1977 om brugsret til gravsteder
  - HR: Brugsretten tilkommer arvingerne efter afdøde, uanset om de tager arv
  - U: Afdødes bestemmelse
- Sagerne er ofte komplicerede, og der er typisk mange følelser involveret.
  - [Vejledning om brugsret til gravsteder.pdf \(folkekirkensintranet.dk\)](#)

Brugsret

- Indehaver af brugsretten
  - har ret til at få udlagt et gravsted med én gravplads for én brugsperiode, der svarer til fredningsperioden
    - Hvis der er en ægtefælle, har man ret til at få udlagt et gravsted med 2 gravpladser
    - Retten forudsætter, at udlæggelsen sker i forbindelse med et dødsfald
  - har ret til at råde over gravstedet iht. gældende lovgivning, kirkegårdsvedtægten og gravstedsbrevet (afdødes testamentariske bestemmelser) - foretage væsentlige dispositioner
  - kan forlange, at der i kirkegårdsprotokollen foretages notering om vedkommendes brugsret

Væsentlige dispositioner

Hvis der er flere indehavere af brugsretten, skal alle være enige om væsentlige dispositioner vedrørende gravstedet, som fx:

- Foretagelse af nye begravelser/nedsættelser
- Flytning af urner og lig
- Anbringelse, ændring eller fjernelse af mindesmærke
- Beplantning
- Nedlæggelse/fornyelse

Væsentlige dispositioner

Hvis der er flere indehavere af brugsretten til et gravsted, kan enhver af de brugsberettigede dog på egen hånd træffe bestemmelse om sin og ægtefællens begravelse i gravstedet, hvis dette kan ske uden at berøve de øvrige berettigede mulighed for at træffe tilsvarende bestemmelse for deres vedkommende.

Væsentlige dispositioner

- Tro- og loveerklæring skal indhentes ved anmodning om foretagelse af en væsentlig disposition over et gravsted, når der er flere indehavere af brugsretten.
  - [Tro og love erklæring.docx \(live.com\)](#)
- Særskilt skriftligt samtykke fra personer, der måtte være noteret i kirkegårdsprotokollen som brugsberettigede, skal altid indhentes.

Afdøde er eneindehaver af brugsretten til gravstedet

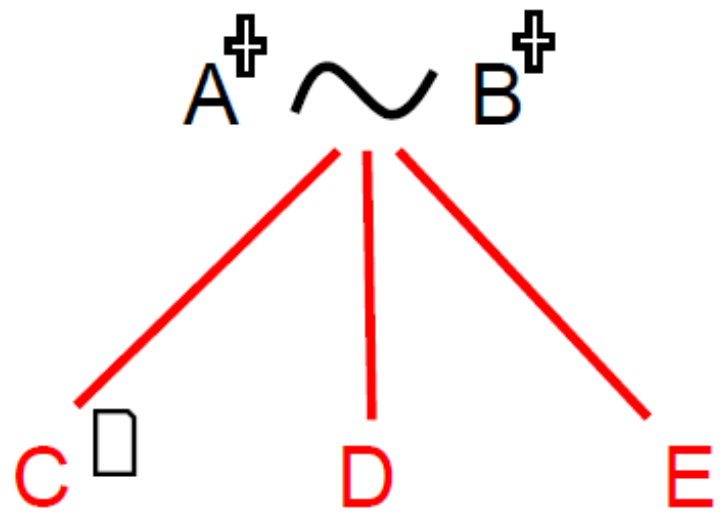
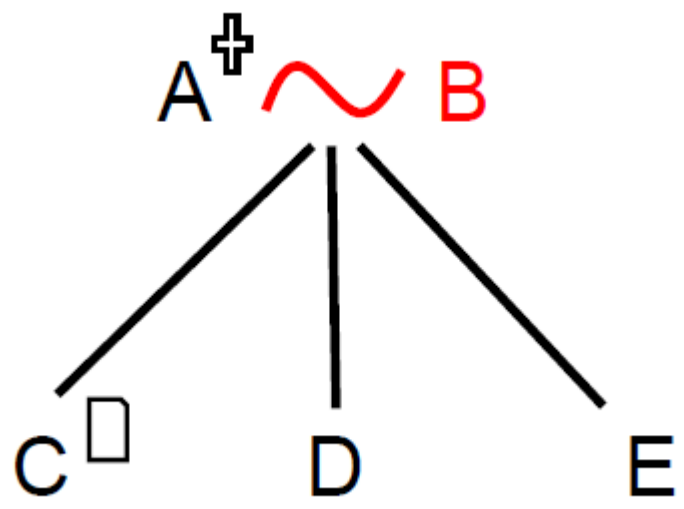
- Afdødes arvinger efter loven
  - Fællesbørn først indehaver efter sidst-afdødes død
  - Ægtefælle og særbørn disponerer i fællesskab
- Illustreres nedenfor.

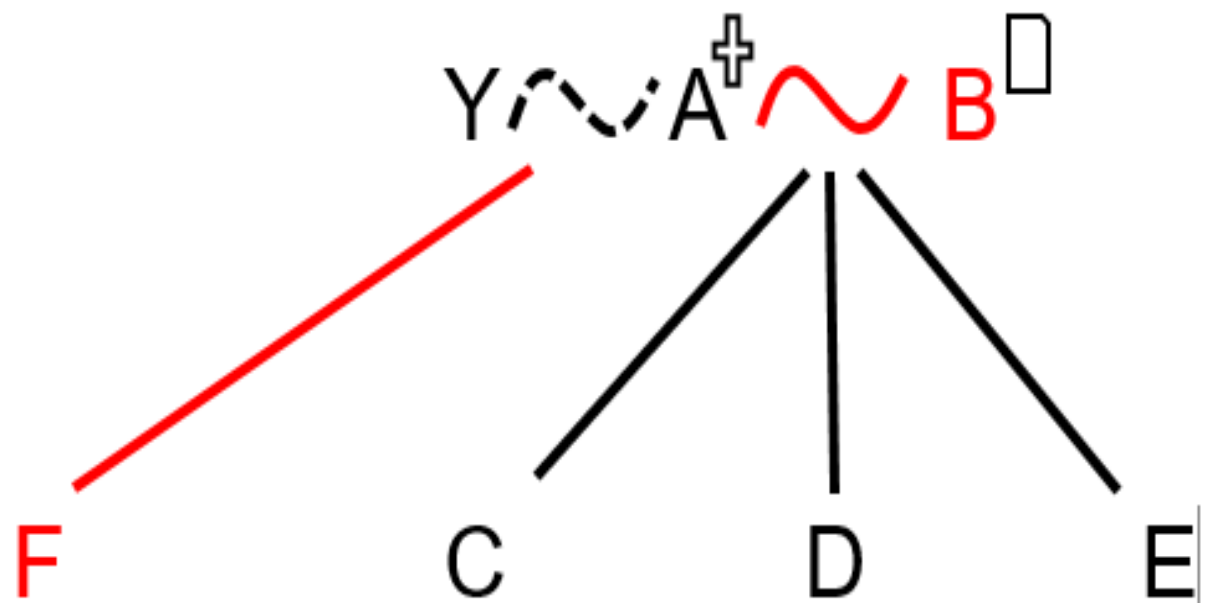
Hvem er så indehaver af brugsretten?

- Afdødes arvinger
  - Fremgår af arvelovens §§ 1, 2 og 3 vedrørende livsarvinger (børn, forældre og søskende) og § 9 vedr. ægtefællen
- Hvem af arvingerne, der bliver indehaver af brugsretten afhænger af, om afdøde er eneindehaver af brugsretten til gravstedet eller der er flere indehavere.

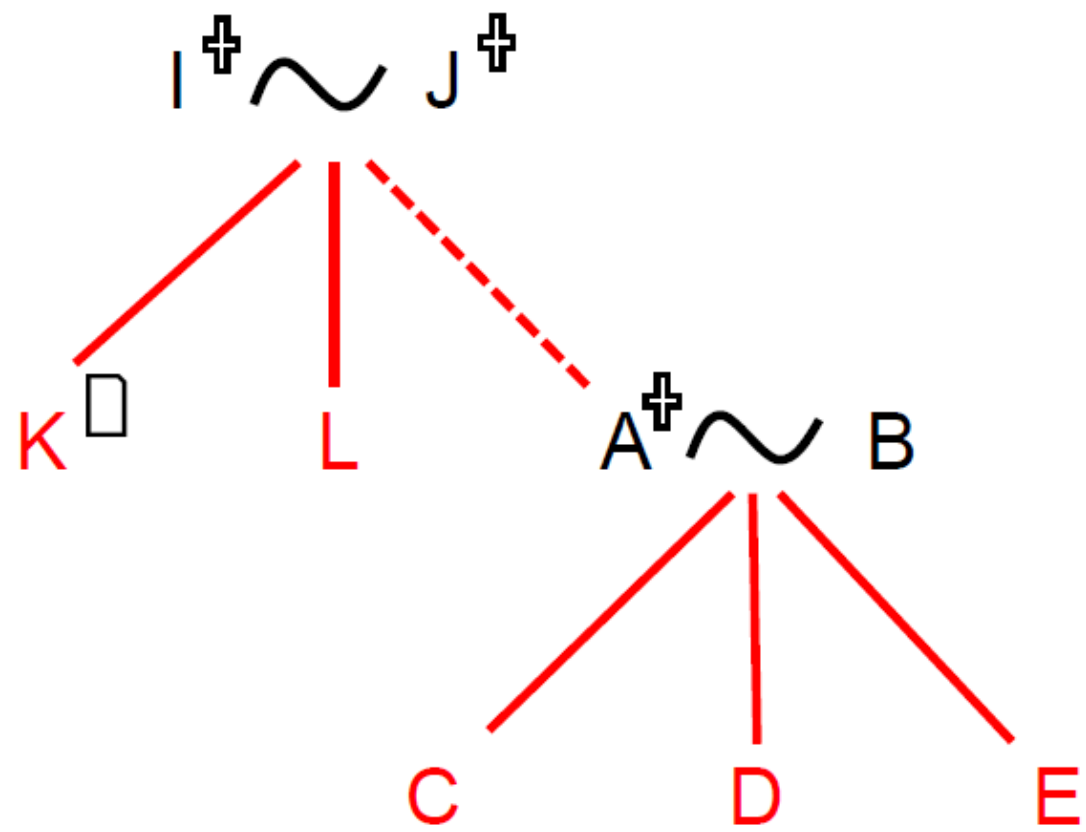

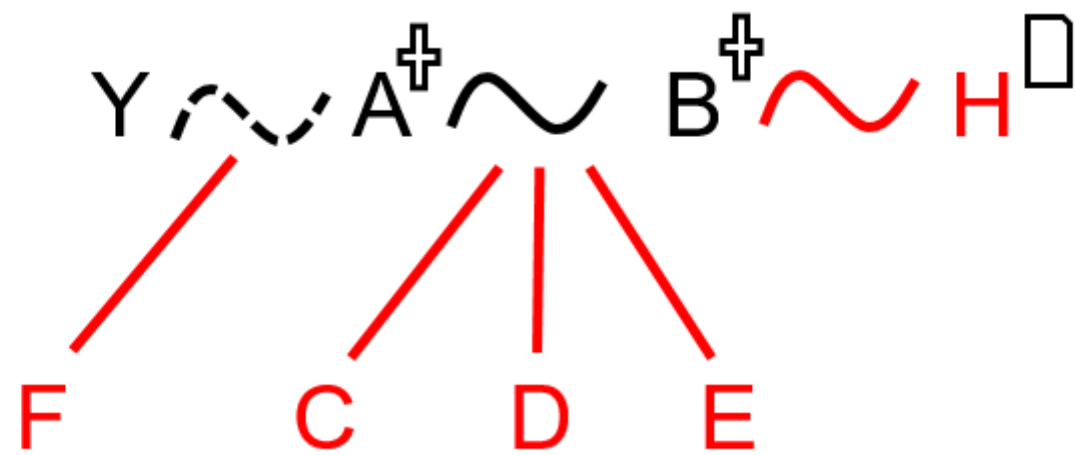
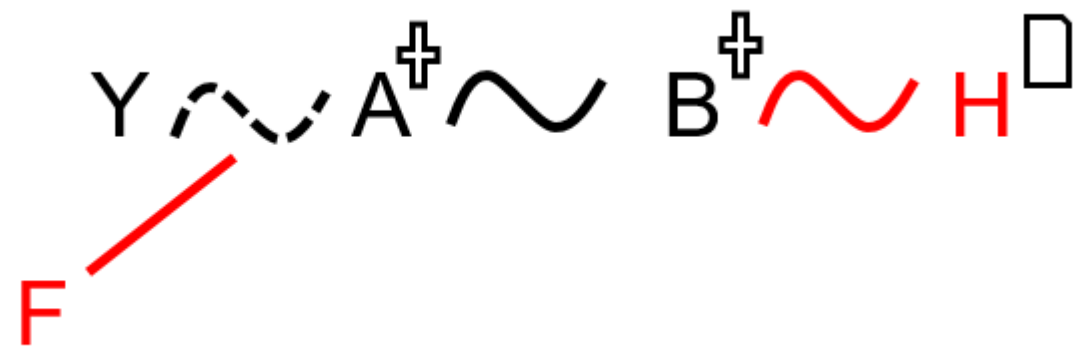
Afdøde var indehaver af brugsretten sammen med andre

- Afdødes arvinger efter loven
  - Afdødes ægtefælle får ikke ret til gravstedet, uanset om afdøde begravnes i gravstedet
    - U: Var afdøde indehaver af brugsretten sammen med tidligere ægtefælles særbørn, bliver afdødes nuværende ægtefælle dog indehaver af brugsretten, såfremt afdøde begravnes i gravstedet

➤ Illustreres nedenfor.

Brugsret til gravsteder

Ikke afgørende

- Hvem, der har gravstedsbrevet
- Hvem, der har lavet aftalen med kirkegården
- Hvem, der er noteret i protokol
- Hvem, der har erhvervet gravstedet
- Hvem, der har betalt begravelsen eller andre ydelser

Indhentelse af oplysninger

- Henvendelse til borgerservice (CPR)
- Abonnement til CPR kan erhverves - [Offentlige myndigheder \(cpr.dk\)](http://cpr.dk)
- Ikke få præst eller kordegn til at gå ind i personregisteret
  - Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, må ikke i den forbindelse skaffe sig fortrolige oplysninger, som ikke er af betydning for udførelsen af den pågældendes opgaver

Videregivelse af oplysninger på kirkegården

- Anmodning om oplysning om, hvor en afdød er begravet – anmodning om aktindsigt i kirkegårdsprotokollen, der skal vurderes efter [offentlighedsloven](#).
- Efter lovens § 7, stk. 1, kan ”enhver” forlange at blive gjort bekendt med dokumenter, der er indgået til eller oprettet af en myndighed med videre som led i administrativ sagsbehandling i forbindelse med dens virksomhed.
- Offentlighedsloven indeholder dog samtidig en række undtagelser til retten til aktindsigt. Fx skal oplysninger om enkeltpersoners private, herunder økonomiske forhold undtages fra aktindsigt.

Videregivelse af oplysninger til pårørende

- Afdøde nedsat i en anonym fællesgrav, har anonym gravsted:
  - En oplysning om en enkeltpersons private forhold, der skal undtages fra aktindsigt. Der må i disse tilfælde dog foretages en konkret vurdering, sådan at oplysningen eventuelt kan udleveres til afdødes nærmeste pårørende. Hvis afdøde har ønsket, at videregivelse ikke sker, må oplysningen dog ikke videregives.
- Afdøde nedsat i et gravsted med navn, fødselsdato med videre:
  - GiasCentrets opfattelse, at oplysning om begravelsesstedet ikke kan undtages fra aktindsigt.
- Retten til aktindsigt kan ikke fraviges i kirkegårdsvedtægten.

Videregivelse af oplysninger - findgravsted.dk

- Reglerne om persondatabeskyttelse kræver et lovligt grundlag, for at oplysninger om andre personer, som har et gravsted med navn på, må fremgå af findgravsted.dk.
- Kirkegården/menighedsrådet har som offentlig myndighed, der behandler gravstedsaftaler, lov til at behandle oplysninger om afdøde i kirkegårdssystemet.
- Dette grundlag kan imidlertid ikke bruges til, at oplysningerne automatisk føres over i findgravsted.dk. Dette kræver et skriftligt og informeret samtykke fra afdøde eller dennes pårørende.
- Det er menighedsrådet (og dermed kirkegården), der som databehandler skal sørge for at indhente samtykke.

Videregivelse af oplysninger - findgravsted.dk

- Reglerne om aktindsigt, særligt om undtagelser fra aktindsigt, betyder, at oplysninger omkring personer, som er anonymt begravet, aldrig må fremgå af findgravsted.dk.
- Man er anonymt begravet, når man ligger i fællesgraven eller i et gravsted, hvor det ikke fremgår, hvem der ligger i gravstedet, eller som har en anonym gravsten med angivelse af fx "Søs", "mor" eller andet, som ikke kan identificere personen, der ligger i gravstedet.

Videregivelse af oplysninger - findgravsted.dk

- Reglerne om persondatabeskyttelse også gælder for døde personer, men kun i 10 år fra dødsfaldet.
- Når de 10 år er gået, må oplysninger om personer, som ikke er anonymt begravet, gerne fremgå af findgravsted.dk.
- Oplysninger om anonymt begravede personer må **aldrig** fremgå af findgravsted.dk, da reglerne om aktindsigt hindrer dette.

Fotografering af gravsteder

- Det er tilladt at fotografere gravsten. Hvis billederne skal offentliggøres, skal udgiveren vurdere, om det er tilladt i henhold til GDPR-reglerne. Det er ikke kirkegårdspersonalets opgave at kontrollere dette.
- Oplysninger om en afdød person er i henhold til GDPR-reglerne beskyttet i 10 år fra dødsfaldet.
- Begravelse på en afdeling eller en kirkegård, som forudsætter en bestemt tro, er en følsom personoplysning, som ikke må offentliggøres, medmindre der er samtykke fra afdøde eller de pårørende.
- Læs mere på [GiasCentrets vejledning](#) på FIN pkt. 7.2.

Sløjfning af gravsteder

- Lovgivning: § 13, stk. 1, jf. § 17, stk. 1, i lov om folkekirken kirkebygninger og Kirkegårde
  - Et gravsted kan ikke nedlægges i fredningstiden
- Man kan evt. rydde et gravsted, så der kun er et minimum af vedligehold.
  - MEN indehaveren har fortsat brugsret og også pligt til at holde gravstedet, herunder den økonomiske pligt.
- GiasCentret har forelagt denne fortolkning af reglerne for Kirkeministeriet, som har tilkendegivet, at de er enige.

Inddrivelse af fordringer

- Gældsstyrelsen har en mulighed for offentlige myndigheder til inddrivelse af fordringer
  - [Kirker - Individuelle materialer - Gældsstyrelsen \(gaeldst.dk\)](#)
- Man skal tilmelde sig denne ordning

GiasCentret på FIN

- [GiasCentret - Vejledninger - Site \(folkekirke.dk\)](https://www.folkekirke.dk/temaer/gravsted/gravstedsaftaler/vejledning)
- [Skabeloner - Header menu - Site \(folkekirke.dk\)](https://www.folkekirke.dk/temaer/gravsted/gravstedsaftaler/skabeloner)
  - Der er mange nyttige oplysninger både i forhold til gravstedsaftalerne men også om "generel" kirkegårdsret
  - Der er skabeloner på breve og afgørelser, som gerne skulle lette jeres daglige arbejde, fx
    - Orienteringsbreve i forbindelse med gravmindesikring
    - Tro- og loveerklæring
    - Afgørelse om brugsret

➤ BRUG DET OG KOM GERNE MED FORSLAG TIL NYE EMNER

GIAS CENTER

V/AARHUS OG VIBORG STIFTER

EN DEL AF FOLKEKIRKEN

Hjælp at hente

- GiasCentrets vejledning på FIN:
[GiasCentret - Vejledninger - Site \(folkekirkensintranet.dk\)](http://folkekirkensintranet.dk/GiasCentret-Vejledninger)
  - Vejledning om brugsret til gravsteder
  - Kirkegårdsvedtægt fra 2018 med vejledning
  - Skabeloner til breve og afgørelser
  - Vejledning i forhold til problemstillinger vedrørende kirkegården
- Kontakt GiasCentret for spørgsmål om GIAS og rykkerprocedure
- Kontakt stiftet for rådgivning i konkrete sager om brugsret

GIAS CENTER

V/AARHUS OG VIBORG STIFTER

EN DEL AF FOLKEKIRKEN

Spørgsmål

GIAS CENTER

V/AARHUS OG VIBORG STIFTER

EN DEL AF FOLKEKIRKEN